

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านอุตสาหกรรมอย่างมากเมื่อเทียบกับหลายๆ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมทั้งของภาครัฐและเอกชนในการที่จะผลักดันให้อุตสาหกรรมเป็นกุญแจหลักในการแก้ไขปัญหาคาดดุลการค้าระหว่างประเทศ

ความรวดเร็วของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นนั้น ในช่วงแรกจะมีการกระจุกตัวอยู่บริเวณกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ต่อมาในช่วงหลังมีการขยายตัวของแหล่งอุตสาหกรรมแห่งใหม่ไปยังบริเวณรอบนอกเมือง เนื่องจากอุตสาหกรรมภายในเมืองก่อให้เกิดปัญหาต่อการดำรงชีวิตของประชากรเมืองอย่างมาก เช่น ทำให้เกิดน้ำเสีย คับคั่งและเสียงรบกวน อย่างไรก็ตาม โรงงานอุตสาหกรรมทั้งในเขตเมืองเดิมและบริเวณรอบนอกเมืองที่ตั้งขึ้นเป็นจำนวนมากนี้มีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่รวมตัวเป็นหลักแหล่งที่แน่นอนและมิได้เป็นไปตามผังเมืองที่ถูกต้อง ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบกับสนองนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ และการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาคต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน จึงมีการจัดตั้งเขตหรือย่านอุตสาหกรรมในรูปของ “นิคมอุตสาหกรรม” ทั่วประเทศ (นิคมอุตสาหกรรม, 2539: 2)

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจัดตั้งขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออก ส่งเสริมการใช้แรงงานภายในประเทศ ขจัดปัญหาเรื่องน้ำเสีย ฝุ่นละออง กลิ่นและควันอันเป็นพิษ และเพื่อให้บริการด้านต่างๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ (สุลี ไยบัวเทศ, 2526: 4-5)

แรงจูงใจที่จะทำให้ผู้ประกอบการต้องการที่จะเข้าไปตั้งโรงงานอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมมากกว่าที่จะตั้งอยู่นอกนิคมอุตสาหกรรมนั้นมาจากปัจจัยต่างๆ ที่พร้อมสรรพภายในนิคมอุตสาหกรรม มีการปรับปรุงที่ดิน จัดสร้างโรงงานสำเร็จรูปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย มีสาธารณูปโภค ที่พักอาศัย ร้านค้า โรงเรียน ระบบกำจัดน้ำเสีย บริการต่างๆ และสิทธิพิเศษบางอย่าง เช่น ยกเว้นอากรขาออก เป็นต้น (นิคมอุตสาหกรรม, 2539: 3)

ข้อได้เปรียบต่างๆของนิคมอุตสาหกรรม เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม แต่ภายหลังเมื่อได้ทำการตั้งโรงงานแล้ว สภาพความเป็นจริงภายในนิคมอาจแตกต่างกันไปจากที่ผู้ประกอบการคาดหวังไว้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณูปโภคและการบริการต่างๆ สาเหตุอาจเนื่องมาจากระบบการบริหารงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงานตามแผนไม่ได้เป็นไปดังที่วางไว้ ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมดังกล่าวย่อมมีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ที่ประสบกับสิ่งที่เกิดขึ้น โดยตรงไม่มากนักน้อย

นิคมอุตสาหกรรมบางพลี ตั้งอยู่ในโครงการเมืองใหม่บางพลี พื้นที่กิ่งอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอบางพลี และได้แยกการปกครองออกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 นั้น มีสถานประกอบการตั้งอยู่รวมทั้งสิ้น 117 แห่ง ในขณะที่ พื้นที่อำเภอบางพลี มีสถานประกอบการตั้งอยู่เป็นจำนวนมากถึง 1,174 แห่ง

ในระยะหลังภายในนิคมอุตสาหกรรมบางพลีมีปัญหาจากการร้องเรียนเรื่องความไม่สะดวกสบายเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน และการบริการต่างๆ (จุลสารนิคมอุตสาหกรรม, 2542: 8) ดังนั้น ทัศนคติของผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานอยู่ภายในนิคมแห่งนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและศึกษา เพราะจะทำให้เราทราบว่า ผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่ประสบเช่นไร และทัศนคติดังกล่าวจะเห็นได้ชัดมากขึ้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับทัศนคติของผู้ประกอบการบุคคลเดียวกันที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายนอกนิคมอุตสาหกรรมบางพลี ซึ่งในที่นี้ คืออำเภอบางพลี

ผลของการศึกษารั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในการนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆที่ผู้ประกอบการได้ให้ทัศนคติไว้และนำไปพัฒนาการวางแผนพื้นที่อุตสาหกรรมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานอยู่ภายในนิคมอุตสาหกรรมบางพลีที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกนิคมอุตสาหกรรม

1.3 สมมติฐาน

- 1) ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมบางพลีมีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน
- 2) ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมบางพลีมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

พื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งออกเป็นพื้นที่ภายในและภายนอก ในที่นี้ พื้นที่ภายใน คือนิคมอุตสาหกรรมบางพลี กิ่งอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งประกอบไปด้วยสถานประกอบการจำนวน 134 แห่ง และพื้นที่ภายนอก คือ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจะแสดงความคิดเห็นของตนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั้งพื้นที่ภายในและภายนอก (สองพื้นที่)

1.5 นิยามศัพท์

1) นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate) หมายถึง เขตอุตสาหกรรมทั่วไปหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก โดย “เขตอุตสาหกรรมทั่วไป” หมายถึง เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม ในขณะที่ “เขตอุตสาหกรรมส่งออก” หมายถึง เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมเพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

(นิคมอุตสาหกรรมบางพลีจะมีแต่เขตอุตสาหกรรมทั่วไป)

2) ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจความเป็นไปในเรื่องต่างๆของสถานประกอบการ

3) อุตสาหกรรมทั่วไป ในที่นี้หมายถึง อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industry)

1.6 การดำเนินการวิจัย

- 1) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน รายชื่อ และที่อยู่ของสถานประกอบการที่มีที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมบางพลี
- 2) จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
- 3) ทำการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และหากจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ผู้วิจัยจะพิจารณาติดต่อเพื่อเข้าพบผู้ประกอบการที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการนำมาวิเคราะห์
- 4) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS และประเมินผล
- 5) สรุปผลและนำเสนอรวมทั้งข้อเสนอแนะ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบทัศนคติของผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกนิคมอุตสาหกรรม
- 2) ทำให้ทราบข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม
- 3) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกับพื้นที่ศึกษา